

Til: AVDELINGSSTYRET

Fra: DEKAN

Saksframlegg ved: Arnulf Omdal

Dato: 12.02.07

Sak A 01/07

NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning. Oppfølgingsplan ved Høgskolen i Sør-Trøndelag

Vedlegg:

1. Forslag, oppfølgingsplan
2. KD-skriv av 11.12.06 (egen fil)
3. Skriv fra Nasjonalt råd for lærerutdanning til KD av 11.12.06 (egen fil)

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har bestemt (vedlegg 2) at alle institusjoner som har allmennlærerutdanning skal utarbeide plan for oppfølging av evaluering av allmennlærerutdanningen og å rapportere årlig om gjennomføringen av denne. Oppfølgingsplanen skal forholde seg til a) panelets vurderinger og konklusjoner om norsk allmennlærerutdanning, b) samtlige anbefalinger rettet mot institusjonene i hovedrapporten, og c) anbefalinger til den enkelte institusjonen i institusjonsrapporten. Planen skal angi planlagte tiltak og tidsplan for framdriften av disse.

En slik oppfølgingsplan er en ny sjanger. I planforslaget (vedlegg 1) er det forsøkt å

- Utvikle mest mulig etterprøvbare tiltak.
- Dosere tiltaksarbeidet ut realistisk. Muligens er ambisjonsnivået noe høgt det første året.
- Gi bred plass for våre egne vurderinger, med utgangspunkt i NOKUTs anbefalinger, vurderinger og kommentarer.

Stram tidsplan

Institusjonene har frist til 01.03.07 med å sende inn sine oppfølgingsplaner til KD. Vår plan skal sluttbehandles i Høgskolestyrets møte 21.02.07, to dager etter avdelingsstyremøtet. Med så stram tidsplan er det ønskelig at avdelingsstyrets medlemmer forbereder seg godt, og gjerne har aktuelle endringsforslag utarbeidet på forhånd, på formuleringsnivå.

Forslag til vedtak

Dekan viser til overstående og til vedlagte planforslag og vedlegg, og fremmer på denne bakgrunn følgende

forslag til vedtak:

Avdelingsstyret tilrår forslaget til oppfølgingsplan overfor Høgskolestyret [... med de endringer som framkom i møtet].

*****

Til: AVDELINGSSTYRET
Fra: DEKAN
Saksframlegg ved: Arnulf Omdal
Dato: 12.02.07

Sak A 01/07: vedlegg 1

Forslag: **NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanning.** **Oppfølgingsplan ved Høgskolen i Sør-Trøndelag**

Vedlegg i planen:

- 1-4: NOKUTs anbefalinger og vurderinger, konsentrerte klipp fra Hovedrapport og Institusjonsrapport
- 5: Kort prosjektskisse, *Praksis 2007*.

Innledning

Vår oppfølgingsplan følger disposisjonen i NOKUTs institusjonsrapport (hovedrapporten har en noe avvikende tilskjæring):

- I. Organisering og profil
- II. Kompetanse, faglig innsats og forsknings- og utviklingsarbeid
- III. Utdanningsprogrammet
- IV. Eksamensresultater og gjennomstrømning

Aktuelle anbefalinger og vurderinger fra NOKUTs hoved- og institusjonsrapporter er stilt opp i vedleggene 1- 4.. Disse forutsettes kjent før gjennomgang av planteksten.

I planen gir vi bred plass til våre vurderinger. Denne premiss-klarstillingen er viktig forankringspunkt for det kommende endrings- og utviklingsarbeidet. Vurderingene vil tidvis gi planen en noe utredende karakter. Men sjangerblandingen er underordnet hensynet til en klargjort plattform for oppfølgingsarbeidet ved vår institusjon.

Vi vil årlig vurdere behovet for å justere oppfølgingsplanen.

I. Organisering og profil

(Organisering og ledelse, søkning og studenttall, fagtilbud.)

1.1 Vurdering

På basis av NOKUTs anbefalinger og kommentarer (vedlegg 1) legger vi følgende vurderinger til grunn for våre oppfølgingstiltak:

Ledelse og organisering

På Avdeling for lærer – og tolkeutdanning (HiST ALT) er det per januar 2007 satt i gang et omfattende ledelses- og organiseringsprosjekt i kjølvannet av NOKUT-evalueringen, og som en direkte respons på denne. Avdelingsstyret har fastsatt et eget oppdragsnotat som styrende for prosjektet. I oppdragsnotatet klippes NOKUTs vurderinger inn som styrende element for de utpekte arbeidsgruppene. (Jfr. Avdelingsstyrets vedtak i sak A 40/06, <http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/2006/protokoll/apro0512.pdf>)

Videreutvikling av viktige indikatorer for allmennlærerutdanningen (økonomi, gjennomstrømning, frafall, innsatsfaktorer osv.) vil gå inn i institusjonens samlede arbeid knyttet til budsjettmodeller, kvalitetssystem og andre ledelses- og styringssystemer. Målet vil være å få et tydelig grunnlag for å vurdere ressursinnsats mot resultat, og avdekke behov for særskilte tiltak.

Profesjonsbevissthet

HiST definerer seg som en profesjonshøgskole (jfr. høgskolens visjon *Med profesjon i fokus – kvalitet basert på yrkeserfaring og forskning*). Vi mener at nåværende avdelingsinndeling på basis av profesjonsutdanninger er ett viktig utgangspunkt for å kunne ha et godt og direkte fokus om yrkesinnretting. Gjennom rekruttering av faglige ledere på alle nivå vil profesjonsperspektivet være sentralt vurderingskriterium. Dette sikres gjennom utlysningstekster/betenkninger.

Profesjonsperspektivet er prioritert vurderingskriterium ved tilsetning i faglige stillinger på lærerutdanningen. Dette sikres gjennom utformingen i utlysningstekstene og ved at det gjennomføres undervisningssituasjon i forbindelse med søkerintervjuer. Denne prosedyren er fastsatt i retningslinjene for tilsetninger ved HiST ALT (jfr.

http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/Rutiner_tilsetning_fastsatt.pdf). I disse undervisningssituasjonene er refleksjon om fag og fagdidaktikk vesentlig element.

Avdelingen vil i løpet av 2007 utarbeide en tiltakspakke for mottak av nye medarbeidere, der fokus er profesjonsinnretning og utvikling av en profesjonsbevissthet. Kollegaveiledning/fadderordning kan være aktuell i denne forbindelsen.

Vi vil gi bred plass for drøfting av profesjonsbegrepet, pedagogikk, fagdidaktikk og praksis, både innen avdelingens faglige fora, ifb. med personalseminarer og i samband med utvikling/revisjoner av fag- og studieplaner.

Profesjonsstolthet er allerede etablert som fast emne for nye studenter under åpningsukene på lærerutdanningen ved HiST.

Flerkulturalitet

Ved HiST ALT inngår flerkulturalitet som ett av de 4 satsingsområdene for perioden fram til 2010 (jfr. http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/strategisk_plan.pdf)

HiST har vært og er aktiv i høgskolenettverket "Høgskolen i Norge". Vi har prioritert betydelig utdanningsaktivitet gjennom innrettede studietilbud til minoritetsspråklige søkere/studenter, innen programmet Bachelor for 2-språklige faglærere.

Høgskolen ønsker å utvikle et allmennlærerstudium innrettet mot minoritetsspråklige studenter. Vedtaket i Avdelingsstyret (sak A 36/06) finner en på

<http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/2006/protokoll/apro0711.pdf>. HiST har prioritert tiltaket i sitt skriv til departementet [dato].

Eksternfinansiert virksomhet

HiST ALT har en omfattende oppdragsvirksomhet. Vi vil nok tilbakevise NOKUTs kategoriske påstand om "manglende strategisk forankring av etter- og videreutdanning" på HiST sin lærerutdanning (Institusjonsrapport, 156). Som det framgår av vår selvevaluering har vi organisatorisk beredskap og brukbar forutsigbarhet for satsing på etter- og videreutdanningsaktiviteter, i den grad slike aktiviteter kan forutsis. Mesterparten av finansieringen av oppdrag innen lærerutdanningsfeltet skjer som kjent gjennom stortingsvedtak med detaljerte budsjettframlegg som basis. Lærerutdanningen på HiST har bredt nettverk som brukes aktivt, og som styrker forutsigbarheten innen oppdragsfeltet.

En handlingsplan for eksternfinansiert virksomhet vil være hensiktsmessig redskap med tanke på avdelingens helhetlige planlegging av egen virksomhet. Når ledelses- og organisasjonsprosjektet er ferdig, vil avdelingen utarbeide en slik handlingsplan.

1.2 Tiltak ved HiST: Organisering og profil

På basis av overstående vurderinger fastsetter høgskolen disse tiltakene:

Tabell 1. Tiltak Organisering og profil

Tiltak/tema	Tid, start	Tid, ferdig	Ansv	Budsj	Data
Ledelse og organisering					
Iverksette det påbegynte prosjektet <i>Ledelse og organisering</i> , og iverksette Avdelingsstyrets vedtak i sak A 40/06.	Startet	August 2007	avdeling	avdeling	NOKUT, interne arbeider
Bidra aktivt til høgskolens videreutvikling av sentrale indikatorer innen styrings- og ledelsessystemer, med det mål å få et godt grunnlag for å vurdere innsatsfaktorer og resultat.	Gjennomgående	-	HiST, avdeling	-	Adm. styrings-systemer
Profesjonsbevissthet					
Framholde profesjonsperspektivet som vesentlig rangeringskriterium ved vurdering av stillingssøkere.	Gjennomgående	-	avdeling		
Utarbeide tiltakspakke for nytilsatte, der sentralt moment vil være å profesjonsinnretning og utvikling av profesjonsbevissthet.	august 2007		avdeling	avdeling	
Gi god plass for å drøfte profesjonsbegrepet, pedagogikk, fag, fagdidaktikk og praksis i interne fagfora, personalseminarer mv. for alle tilsatte og våre praksislærere	Gjennomgående	-	avdeling	avdeling	
<i>Jfr. og tiltak under pkt 3.2, Utdanningsprogrammet.</i>					
Flerkulturalitet					
Arbeide for å få gjennomslag fra HiSTs satsingsforslag Allmennlærerutdanning mot minoritetsspråklige studenter (jfr. Avdelingsstyrets vedtak sak A 36/06 og høgskolens skriv av [dato])	2007		HiST, avdeling	HiST, avdeling	
Eksternfinansiert virksomhet					
Fastsette handlingsplan for eksternfinansiert virksomhet ved HiST ALT.		Mai 2008	avdeling	avdeling	

II. Kompetanse, faglig innsats og forsknings- og utviklingsarbeid

(Lærerutdannernes kompetanse og kompetanseutvikling, Faglig innsats, Forsknings- og utviklingsarbeid)

2.1 Vurdering

På basis av NOKUTs anbefalinger og kommentarer (vedlegg 2) legger vi følgende vurderinger til grunn for våre oppfølgingstiltak:

Lærerutdannernes kompetanse og kompetanseutvikling

Sterk utvikling i fagporteføljen

Siden datainnsamlingstidspunktet er fagporteføljen ved HiST ALT styrket gjennom nytilsetninger og kompetanseheving. En del fagmiljøer på lærerutdanning er små. Derfor vil små endringer ha store prosentuelle virkninger. Endringer etter våren 2005 er blant annet at i KRL-faget har én fast tilsatt har fått tildelt dr.grad, mens en annen får den i løpet av et par år. Gjennom tilsetninger har engelskseksjonen nå vel 35% førstestillingskompetanse. Følgende oversikt viser status primo 2007 og framskrevet stillingsfordeling pr 2010:

(Inkludert er også 8-10 stillinger innen tegnspråk-og tolkeutdanning)

Stillingskategorier	2007 årsverk	2010 årsverk	2007 %-andel	2010 %-andel
Professor	2,5	9,5	3,5	11,4
Professor II	0,8	0,4	1,1	0,5
Dosent	0,0	1,0	0,0	1,2
Førsteamanuens	22,5	32,6	31,9	39,1
Førstelektor	8,0	20,9	11,3	25,1
Professor, dosent, førsteamanuens, førstelektor, %-andel:			47,9	77,3
Stipendiat	8,0	6,0	11,3	7,2
Høgskolelektor *)	25,8	11,9	36,5	14,3
Høgskolelærer	3,0	1,0	4,2	1,2
Totalt	70,6	83,3	100,0	100,0
Ikke-vitenskapelige:				
Tegnspråkinstruktør**)	2,0	2,0		

*) Inkl. 1 prosjektleder

**) Med formell st.kode konsulent

Grunnlaget for beregningen per 01.01.07 er:

- Faste tilsettingsforhold.
- Midlertidig tilsatte (3 år) i faglige stillinger (i vedlegget kodet F).
- Midlertidig tilsatte stipendiater.
- Professor II-stillinger (midlertidige engasjementer, 3-årige)

Førstelektorprogram

Eget førstelektorprogram er satt i gang høsten 2006. 15 fast tilsatte har levert inn egenvurderinger av sitt faglige ståsted vurdert mot antatt søknadsnivå for opprykk. Programmet har egen prosjektleder med høy kompetanse. I oversikten over er det beregnet opprykk for de 15 kandidatene i året 2009, som et tidsmessig snitt.

Generasjonsveksling

De nærmeste årene vil det bli en omfattende naturlig avgang på faglig tilsatte. 18 tilsatte har fylt 65 ved utløpet av 2010. Innen 2015 har hele 31 medarbeidere som er inkludert i vedlagte personalliste fylt 65. Denne demografiske situasjonen utfordrer avdelingen. Viktig tiltak vil blant annet være erfarings- og kunnskapsoverføring til avtroppende medarbeidere, gjerne i form av mentorordning overfor yngre kolleger.

Førsteamanuens/førstelektor tilsettes som prinsipp

Vi har fastsatt prinsipper og rutiner for tilsetting i fagstillinger under toppnivået. Hovedregelen er at avdelingen utlyser i stillingskode førsteamanuens, evt. førsteamanuens/førstelektor, jfr.

http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/Rutiner_tilsetting_fastsatt.pdf

Ved nyrekruttering i stillinger under toppnivået vil derfor andelen førstestillinger øke så lenge avgangen inkluderer høgskolelektorer.

Konklusjon

Den solide formale kompetanseutviklingen innen lærerutdanningen på HiST gjør det ikke nødvendig med tiltak utover de som allerede er i satt i verk. Det vises for øvrig til tiltakene i avsnitt 1.2 over (Profesjonsbevissthet).

Faglig innsats

NOKUT-panelet mener at HiST sin ressursutsetting innen lærerutdanning ligger noe under landsgjennomsnittet. Dette er en forventet plassering. De faglige innsatsfaktorene har direkte sammenheng med institusjonens budsjettssituasjon. I så måte hadde det vært ønskelig at NOKUTs innsatstabeller hadde krysset ressursinnsats mot lærestedenes økonomiske varierende bevilgningssituasjon. Høgskolen i Sør-Trøndelag har som kjent dårligste bevilgning av de statlige høgskolene. Forholdet er påpekt gjentatte ganger i høgskolens budsjettdokumenter og i de årlige styringsdialogene mellom HiST og departementet. Så langt har det ikke skjedd noen bedring. En styrking av innsatsfaktorene høgskolens lærerutdanning må komme som resultat av en eventuell bevilgningsmessig oppretting fra departementets side.

HiST vil ved behov sette inn kompetanseressurser i det nasjonale arbeidet med å kartlegge økonomien i allmennlærerutdanningens praksisopplæring.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Ved HiST ALT ligger den fordelte FoU-ressursen på ca 28-33% av faglige årsverk som snitt. Alle tilsatte unntatt professorene må søke om FoU-midler utover 10%. FoU-andelen varierer betydelig mellom tilsatte. Professorene har om lag 50% FoU-ressurs. Jfr. HiST ALT sine retningslinjer for FoU-tildelinger på http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/retningslinjer_tildeling_fou.pdf.

HiST sin lærerutdanning har tre sentrale utfordringer innen FoU-virksomheten:

- Oppbygging av sterkere og mer samlende forskningsmiljøer. I våre interne FoU-tildelinger prioriterer vi nå større prosjekter, helst med eksterne samarbeidspartnere.
- Økning av publikasjonspoeng. Lærerutdanningen ved HiST har i siste år ligget godt an målt mot andre lærerutdanningsaktivitet. Men vurdert mot distribuerte FoU-ressurser bør produksjonen økes betydelig. I så måte gjenspeiler situasjonen på lærerutdanningen den som gjelder statlige høyskoler, og som det redegjøres nærmere for i rapporten *Tolv år etter høyskolereformen – en statusrapport om FOU i statlige høyskoler* (Larsen og Kyvik, NIFUSTEP 7/2006).
- Etablering av sammenhengende perioder for FoU-arbeid er en grunnleggende utfordring lærerutdanningen på HiST deler med læresteder flest i UH-sektoren.

Lærerutdanningen ved HiST vil i større utstrekning enn tidligere trekke studentene inn i våre FoU-arbeider. Med den profilen det er på våre profesjonsrettede masterutdanninger, vil disse bety en kvalitativ ny situasjon når det gjelder både tilsattes egen FoU-virksomhet, og spesielt studentenes rolle i denne virksomheten. Avdelingsstyret har forankret en forpliktende oppfølging av denne tenkningen i eget vedtak (sak A 33/06, vedtakspunkt 2b), jfr.

<http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/2006/protokoll/apro0512.pdf>.

2.2 Tiltak ved HiST: Kompetanse, faglig innsats og forsknings- og utviklingsarbeid

På basis av overstående vurderinger fastsetter høyskolen disse tiltakene:

Tabell 2: Kompetanse, faglig innsats og forsknings- og utviklingsarbeid

Tiltak/tema	Tid, start	Tid, ferdig	Ansv	Budsj	Data
Lærerutdannernes kompetanse og kompetanseutvikling					
Tilsette i 3 nye professorater på lærerutdanning		2007	avdeling	avdeling	
Tilsette i 6-7 fagstillinger under toppnivået	Juni 2007		avdeling	avdeling	
Arbeide for at lærerutdanningen til enhver tid har 5-7 stipendiater.	Gjennomgående	-	HiST, avdeling	HiST, avdeling	
Prioritere FoU-midler/driftsmidler til førstelektorprogrammet	2006	(2010)	avdeling	avdeling	
Faglig innsats					
Arbeide for at HiST skal få en markant oppretting av sine historisk betingede lave bevilgninger	Gjennomgående	-	HiST	HiST	Adm. Systemer
Støtte opp om den økonomiske kartleggingen av allmennlærerutdanningens praksisopplæring	Gjennomgående	-	HiST, avdeling	HiST, avdeling	Adm. Systemer
Forsknings- og utviklingsarbeid					
Prioritere avdelingens egne FoU-ressurser	Gjennomgående	-	avdeling	avdeling	
• til bidragsfinansiering av pågående prosjekter knyttet til Forskningsrådet og Utdanningsdirektoratet					
• etter dokumenterte resultater (publisering)					

Tiltak/tema	Tid, start	Tid, ferdig	Ansv	Budsj	Data
• til aktive deltakere av førstelektorprogrammet					
Utvikle en årsplan og en arbeidsfordeling som gir den enkelte fagtilsatte forutsigbare, undervisningsfrie perioder	2008		avdeling	avdeling	
Øke studenters deltaking i FoU-virksomhet, i tråd med Avdelingsstyrets vedtak i sak A 33/06: <i>Studentbasert og praksisrelatert deltakelse i FoU-arbeid bør utvides, og blant annen vurderes i forhold til eventuell framtidig bacheloroppgave innen allmennlærerutdanningen.</i>	August 2007	(2010)	avdeling	avdeling	

III. Utdanningsprogrammet

(Fagdidaktikk og pedagogikk, undervisning og vurdering, praksis.)

3.1 Vurdering

På basis av NOKUTs anbefalinger og kommentarer (vedlegg 3) legger vi følgende vurderinger til grunn for våre oppfølgingstiltak:

Forholdet til praksis og profesjonsinnretning av utdanningen

I sine generelle anbefalinger (Hovedrapport) peker NOKUT på behovet for å utvikle praksisrelasjonen, klargjøre ansvaret mellom utdanning og praksisfelt, styrke fagdidaktikken og klarstille pedagogikkfagets rolle. Spesifikt for HiST (Institusjonsrapport) anbefaler NOKUT at vi tydeliggjør faglærernes forhold til praksis, styrker rektorveiledningen og videreutvikler oppfølgingslærerfunksjonen.

I vår oppfølging av NOKUTs anbefalinger vil vi bruke og forsterke eksisterende arenaer. Vi skal ha egne fora for oppfølgingslærerne med fokus på rolleutvikling. Vi skal ha samlinger for våre praksisskolerektorer årlig, der hovedtema er deres rolle og ansvar. Praksisledelsen på lærerutdanningen vil gjennomføre systematiske utviklingssamtaler med rektorer og praksislærere på praksisskolene.

Foruten nevnte generelle styrking, vil vi møte NOKUTs utfordringer i form av et samlet utviklingsprosjekt, kalt *Praksis 2007* (jfr. vedlegg 5). Prosjektet har etter vårt skjønn potensiale til å utvikle praksisrelasjonen, klargjøre ansvar mellom utdanning og praksisfelt, styrke fagdidaktikk og faglærernes forhold til praksis, og kunne gi impulser til større praksisrettede FoU-prosjekter. *Praksis 2007* blir prioritert ved avdelingens 2007-budsjett. Vi vil også søke om midler fra potten på 11 millioner som er lagt inn i statsbudsjettet, og som gjelder utvikling av samarbeidsmodeller i praksisfeltet.

Styrking av fagdidaktikken

Ved siden av *Praksis 2007*-prosjektet vil vi styrke fagdidaktikken gjennom nyrekruttering (jfr. kap. 1, Profesjonsbevissthet), og gjennom nye felles fag- og studieplanmaler. I planarbeidet vil vi legge inn forpliktende felleselementer, herunder presisering av rammeplanens 5 kompetanseområder. Dette arbeidet vil i seg sjøl spore til grunnleggende diskusjoner om fagdidaktikken i alle fag og fagområder.

Skikkethetsvurdering

NOKUT anbefaler ledelsen ved vår institusjon "... å klargjøre rutiner og retningslinjer ved skikkethetsvurdering, da det ser ut til å herske usikkerhet rundt denne" (Institusjonsrapport, 167). NOKUTs anbefaling referer til et utsagn fra studentgruppa i vår selvevaluering, og kan synes noe kategorisk hvilende på dette utsagnet.

Siden ordningen med skikkethetsvurdering trådte i kraft i 1999, har vel 50 studenter vært kalt inn til samtale ved HiST ALT. Blant disse har det vært vel 20 formelle tvilsmeldinger. De fleste meldt fra faglig tilsatte og praksislærere. Ingen studenter har levert tvilsmeldinger.

Ordningen med skikkethetsvurdering fungerer ikke optimalt fordi vi fanger opp aktuelle studenter for seint i studieløpet. Men både praksislærere og fagansatte følger opp og uttrykker klart at de vet hvordan de skal gå fram i slike saker.

Høgskolen vil videreutvikle og presisere alle prosedyrer i skikkethetsarbeidet i lys av erfaringene på allmennlærerutdanning siste 8 år. Gjennomgangen vil inngå i høgskolens pågående implementering av ny skikkethetsforskrift, som for HiSTs del gjelder en rekke helse- og sosialfaglige utdanninger.

FoU

NOKUT anbefaler at institusjonene skal "... knytte minimum 50 prosent av forsknings- og utviklingsmidlene til emner som omhandler grunnskolens undervisning og skoleutvikling. Den øvrige forskningen bør også være relevant i forhold til institusjonens kompetanseplan og profilering". En slik normering er fast etablert praksis ved lærerutdanningen på HiST. Prioriteringen er utvetydig fastsatt i HiST ALTs strategiske plan (http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/strategisk_plan.pdf), og den kan dokumenteres gjennom siste års faktiske vurderingskriterier og tildelinger. En betydelig andel av tildelte FoU-prosjekter er rutet inn mot kompetanseheving. Dette framgår av den dokumentasjon som framlegges i avdelingens kompetanseutviklingsplan. Lærerutdanningens mange doktorgradsprosjekter har gjennomgående en klar profesjonsinnretning.

Når det gjelder studentinvolvering i aktuell FoU-aktivitet vises det til avsnitt 2.1 og 2.2 over.

Studieinnsats

Det vises til kapittel IV.

3.2 Tiltak: Utdanningsprogrammet

På basis av overstående vurderinger fastsetter høgskolen disse tiltakene:

Tabell 3: Utdanningsprogrammet

Tiltak/tema	Tid start	Tid, ferdig	Ansv	Budsj	Data
Forholdet til praksis og profesjonsinnretning av utdanningen					
Iverksette prosjektet <i>Praksis 2007</i> med delmålene • utvikling av praksisrelasjonen • klargjøring av ansvar mellom utdanning og praksisfelt • styrking av fagdidaktikk og klargjøring av pedagogikkfagets rolle • tydeliggjøring av faglærernes forhold til praksis, styrking av rektorveiledning • videreutvikling av oppfølgingslærerfunksjonen. (Jfr. vedlegg 5.)	august 2007	-	avdeling	avdeling, budsjett-prioritet 2007-2008	
Styrking av fagdidaktikken					
Styrke de fagdidaktiske elementene i alle fag- og studieplaner, blant annet ved å inkludere kompetanseområdene som standard elementer <i>Jfr. og tiltak under pkt 1.2, Profesjonsbevissthet</i>	April 2008	Juni 2009	avdeling	avdeling	Fag/studieplaner
Skikkethetsvurdering					

Tiltak/tema	Tid start	Tid, ferdig	Ansv	Budsj	Data
Videreutvikle og presisere alle ledd i prosedyrene i skikketsvurdering siste år, som ledd i implementeringsarbeidet		Mai 2008	HiST	HiST	Erfaringsmateriale

IV. Eksamensresultater og gjennomstrømning

4.1 Vurdering

På basis av NOKUTs anbefalinger og kommentarer (vedlegg 4) legger vi følgende vurderinger til grunn for våre oppfølgingstiltak:

Eksamensresultater

De vurderinger NOKUT gjør om karakterbruken ved HiST sin allmennlærerutdanning samstemmer med de konklusjonene en kan trekke av *Karakterrapport for 2005* fra Nasjonalt råd for lærerutdanning (av 01.12.06). Selv om karakterbruken varierer mellom fag, ligger resultatene gjennomgående bedre enn snittet for landsbasis, til dels vesentlig bedre:

- Karakteren A brukes lite i enkelte fag og noe over landsgjennomsnittet i andre fag.
- Karakteren B brukes svært hyppig i forhold til andre institusjoners bruk.
- Karakteren C brukes noe over landsgjennomsnittet innen obligatoriske fag.
- Karakteren D brukes relativt sjelden
- Karakteren E brukes vært lite.
- Karakteren F brukes i meget varierende grad mellom fag.

Allmennlærerstudentene ved HiST har høy inntakskvalitet. Variabiliteten på eksamensresultatene mellom fag innen samme studentkull kan imidlertid peke mot fagkulturelle forhold som delvis grunnlag for karakterbruken hos oss.

Praksis

På basis av NOKUTs kommentarer og ut fra egne erfaringer vil vi presisere ansvarsfordeling og kriterier for vurdering av praksis. Høgskolens ansvar må bli mer nærværende i vurderingsprosessen, slik NOKUT peker på.

Gjennomføringsgrad

Gjennomføringsgraden på allmennlærerutdanningen er del av et felles problem i norsk høgre utdanning generelt. En mangel i NOKUTs to rapporter er at de ikke har inkorporert dette allmenne perspektivet. Hovedbudskapene i evalueringen av Kvalitetsreformen er blant annet (jfr. Delrapport 3, *Studiefrfall og studiestabilitet* (Hovdhaugen, Aamodt, http://odin.dep.no/filarkiv/291253/Delrapport_3_-_Kvalitetsreformen_3_1_.pdf):

- I mange profesjonsutdanninger er frafallet redusert noe fra 1999 til 2003, målt mot frafall året etter studentene begynte.
- Frafaller blant allmennlærer, førskolelærer og sykepleier har derimot økt noe.
- Over 90 prosent av førskolelærerstudentene og ingeniørstudentene er fortsatt i samme utdanning året etter at de begynte, mens drøyt 85 prosent av sykepleierstudentene og 80 prosent av allmennlærerstudentene er i samme utdanning året etter.
- HiST er en av de statlige høgskolene med noe øket frafall generelt blant studentene.
- Eldre studenter har et høyere frafall enn de yngre, og forskjellene i frafall mellom eldre og yngre studenter har økt fra 1999 til 2003.

Høgskolen i Oslo mener å kunne påvise at det ikke er sammenheng mellom studentenes inntakskvalitet (karakternivå) og sannsynligheten for å gjennomføre studiet på normert tid, jfr. budsjettokument på (http://www.hio.no/om_hio/strategi_planer).

I lys av disse tunge fellestrendene er det begrenset hva ett enkelt program (allmennlærerutdanning) på én institusjon (HiST) kan utrette alene. Men noe kan vi gjøre. For det første kan vi arbeide for å bedre datagrunnlaget for gjennomføringsgraden generelt. NOKUTs allmennlærerutdanningsevaluering viste at datakvaliteten er variabel. For det andre kan vi integrere studenter og det faglige personalet bedre i kvalitetssystemet vårt. Et hovedfunn i sluttrapporten av Kvalitetsreform-evalueringen er at god forankring av kvalitetssystemet vil øke det personlig engasjementet i kvalitetsarbeidet hos faglig tilsatte og studenter. Et slikt engasjement kan bane veien for oppmerksomheten vedrørende gjennomføringsgrad og studiemotivasjon.

Studieinnsats

Norske studenter studieinnsats er som studiefrafallet uttrykk for generelle atferdsbevegelser uavhengig av studiested og studieprogram. Delrapporten *Studiefrafall og studiestabilitet* (jfr. over) konstaterer disse endringene blant studenter fra 1999 til 2003:

- Studentens studieinnsats er i beste fall stabil.
- Allmennlærer, økonomisk-administrative fag, elektroingeniør, engelsk, samfunnsøkonomi og sosialantropologi har hatt en signifikant nedgang i tidsbruken.
- Flere studenter enn før har inntektsgivende arbeid ved siden av studiene, og inntektene har økt.

Lærerutdanningen ved HiST har arbeidet i flere år for å "snu energistrømmen" fra faglærerne til studentene i læringsarbeidet. Et gjennomført tiltak er innføringen av 60 studiepoeng eksamener allerede i 1. studieår (2006). Dette tiltaket synes å ha øket studieinnsatsen merkbart.

Vi vil styrke kravet om obligatorisk frammøte i læringsarbeidet. Hovedintensjonen i felles universitets- og høyskolelov var – med Jan Fridtjov Bernts lovfortolkning – at institusjonene i utgangspunktet ikke kunne kreve obligatorisk studiedeltaking. Privatistparagrafen var en sentral anstøtstein i så måte. I henhold til denne lovforståelsen kunne det ved siden av klinisk opplæring/praksisopplæring kun kreves obligatorikk for deler av fagopplæringen som vanskelig kunne prøves ved ordinær eksamen, og som i seg selv gav en vesentlig kompetanse som er viktig del av formålet med utdanningen. Det er denne forståelsen vi har lagt til grunn for våre Regler for frammøte og studiegang, jfr. http://www.alt.hist.no/adm/studier/fagplan/Reglar_for_frammote-og-studiegang.pdf. Tiden er nå inne for å utfordre denne lovfortolkningen. Dette vil skje gjennom en revisjon av HiST ALT sine regler for frammøte og studiegang, gjennom større krav til obligatorisk frammøte i det organiserte læringsarbeidet.

4.2 Tiltak: Eksamensresultater og gjennomstrømning

På basis av overstående vurderinger fastsetter høgskolen disse tiltakene:

Tabell 4: Eksamensresultater og gjennomstrømning

Tiltak/tema	Tid, start	Tid ferdig	Ansv	Budsj	Data
Eksamensresultater					
Klarstille de nasjonale karakterbeskrivelsene i lys av vår egen praksis, gjennom internt utviklingsarbeid og i form av egen sensorveiledning.		Mai 2007	avdel.	-	FS, UHR
Følge tett opp Universitets- og høyskolerådets arbeid med karakterpaneler, og forankre innsikten blant fagpersonalet.	Gjennomgående	-	HiST, avdel.	HiST, avdel.	Konferans.
Praksis					
Skriftfeste ansvarsfordeling og kriterier for vurdering av studentens praksisopplæring, med tydelig fokus på høyskolens rolle.	Juni 2007		avdel.	Avdel.	Praksishåndboka
Gjennomføringsgrad					
Systematisere og kvalitetssikre data for gjennomstrømning.	Gjennomgående	-	HiST, avdel	-	FS,
Øke forankringen om kvalitetssystemet ved HiST overfor studenter og faglig tilsatte.	Gjennomgående	-	HiST	-	
Studieinnsats					
Øke kravet til obligatorisk studiedeltaking på lærerutdanning gjennom revisjon av Regler for frammøte og studiegang på HiST ALT.		April 2008	avdel.	-	Avdel.

V. Annet

5.1 Pilot med 5 – årig allmennlærerutdanning?

Det vises til Hovedrapporten: "På denne bakgrunnen mener evalueringspanelet at departementet bør innføre en femårig allmennlærerutdanning" (s. 85). Avdelingsstyret ved HiST ALT har ved flere høve diskutert spørsmålet om å etablere forsøksordning med 5-årig allmennlærerutdanning, senest i sitt desembermøte 2006 (jfr. sak A 45/06, <http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/2006/protokoll/apro0512.pdf>). Vi ønsker å sette i gang en pilot med 5-årig allmennlærerutdanning. Vi må den i løpet av kort tid avklare om det er aktuelt å søke om en slik forsøksordning med virkning fra høsten 2008.

5.2 Tiltak

Tiltak/tema	Tid	Ansv	Budsj	Data
Avgjøre om HiST skal sende søknad om forsøk med 5-årig allmennlærerutdanning, med oppstart høsten 2008.	April 2007	HiST, Avdeling	(KD)	

VI. Sammendrag - tiltak

Ledelse og organisering:

1. Iverksette det påbegynte prosjektet Ledelse og organisering, og iverksette Avdelingsstyrets vedtak i sak A 40/06.
2. Bidra aktivt til høyskolens videreutvikling av sentrale indikatorer innen styrings- og ledelsessystemer, med det mål å få et godt grunnlag for å vurdere innsatsfaktorer og resultat.

Profesjonsbevissthet:

3. *Framholde profesjonsperspektivet som vesentlig rangeringskriterium ved vurdering av stillingssøkere.*
4. *Utarbeide tiltakspakke for nytilsatte, der sentralt moment vil være å profesjonsinnretning og utvikling av profesjonsbevissthet.*
5. *Gi god plass for å drøfte profesjonsbegrepet, pedagogikk, fag, fagdidaktikk og praksis i interne fagfora, personalseminarer mv. for alle tilsatte og våre praksislærere*
6. *(Jfr. og tiltak under Utdanningsprogrammet.)*

Flerkulturalitet:

7. *Arbeide for å få gjennomslag fra HiSTs satsingsforslag Allmennlærerutdanning mot minoritetsspråklige studenter (jfr. Avdelingsstyrets vedtak sak A 36/06 og høgskolens skriv av [dato])*

Eksternfinansiert virksomhet:

8. *Fastsette handlingsplan for eksternfinansiert virksomhet ved HiST ALT.*

Lærerutdannernes kompetanse og kompetanseutvikling:

9. *Tilsette i 3 nye professorater på lærerutdanning*
10. *Tilsette i 6-7 fagstillinger under toppnivået*
11. *Arbeide for at lærerutdanningen til enhver tid har 5-7 stipendiater.*
12. *Prioritere FoU-midler/driftsmidler til førstelektorprogrammet*

Faglig innsats:

13. *Arbeide for at HiST skal få en markant soppreting av sine historisk betingede lave bevilgninger*
14. *Støtte opp om den økonomiske kartleggingen av allmennlærerutdanningens praksisopplæring*

Forsknings- og utviklingsarbeid:

15. *Prioritere avdelingens egne FoU-ressurser*
  - *til bidragsfinansiering av pågående prosjekter knyttet til Forskningsrådet og Utdanningsdirektoratet*
  - *etter dokumenterte resultater (publisering)*
  - *til aktive deltakere av førstelektorprogrammet*
16. *Utvikle en årsplan og en arbeidsfordeling som gir den enkelte fagtilsatte forutsigbare, undervisningsfrie perioder*
17. *Øke studenters deltaking i FoU-virksomhet, i tråd med Avdelingsstyrets vedtak i sak A 33/06: Studentbasert og praksisrelatert deltagelse i FoU-arbeid bør utvides, og blant annen vurderes i forhold til eventuell framtidig bacheloroppgave innen allmennlærerutdanningen.*

Forholdet til praksis og profesjonsinnretning av utdanningen:

18. *Iverksette prosjektet Praksis 2007 med delmålene*
  - *utvikling av praksisrelasjonen*
  - *klargjøring av ansvar mellom utdanning og praksisfelt*
  - *styrking av fagdidaktikk og klargjøring av pedagogikkfagets rolle*
  - *tydeliggjøring av faglærernes forhold til praksis, styrking av rektorveiledning*
  - *videreutvikling av oppfølgingslærerfunksjonen.**(Jfr. vedlegg 5.)*

Styrking av fagdidaktikken:

19. *Styrke de fagdidaktiske elementene i alle fag- og studieplaner, blant annet ved å inkludere kompetanseområdene som standard elementer*
Jfr. og tiltak under Profesjonsbevissthet

Skikkethetsvurdering:

20. *Videreutvikle og presisere alle ledd i prosedyrene i skikkethetsvurdering siste år, som ledd i implementeringsarbeidet.*

Eksamensresultater:

21. Klarstille de nasjonale karakterbeskrivelsene i lys av vår egen praksis, gjennom internt utviklingsarbeid og i form av egen sensorveiledning.
22. Følge tett opp Universitets- og høgskolerådets arbeid med karakterpaneler, og forankre innsikten blant fagpersonalet.

Praksis:

23. Skriftfeste ansvarsfordeling og kriterier for vurdering av studentens praksisopplæring, med tydelig fokus på høgskolens rolle.

Gjennomføringsgrad:

24. Systematisere og kvalitetssikre data for gjennomstrømning.
25. Øke forankringen om kvalitetssystemet ved HiST overfor studenter og faglig tilsatte.

Studieinnsats:

26. Øke kravet til obligatorisk studiedeltaking på lærerutdanning gjennom revisjon av Regler for frammøte og studiegang på HiST ALT.

*****

VEDLEGG 1: ORGANISERING OG PROFIL

Anbefalinger og kommentarer, NOKUT-rapportene

Hovedrapporten, anbefalinger:	Institusjonsrapporten, anbefalinger:
<i>Institusjonene</i> • bør klargjøre ledelsesansvaret på alle nivåer i utdanningen. • bør utvikle oppfølgingssystemer med årlig rapportering i henhold til følgende indikatorer: økonomi, studentgjennomstrømning, frafall, studieprogresjon og øvrige innsatsfaktorer (se kapittel 4). • bør se på sammenhengen mellom egen organisering og den muligheten organiseringen gir for å skape helhet og sammenheng i utdanningen uten å dermed avskjerme de lærerfaglige miljøene fra sine faglige miljøer. • bør etablere fora og arenaer for drøfting av profesjonsbegrepet, pedagogikk og fagdidaktikk. • bør fortsatt utvikle desentraliserte tilbud og deltidstilbud, men institusjonene må se disse tilbudene i forhold til den ordinære undervisningen og behovet for et levende studiemiljø.	• Utdanningen bør arbeide videre med å klargjøre ansvarsforhold og beslutningslinjer på alle ledelsesnivåer. • Høgskolen bør intensivere arbeidet med en strategiplan for etter- og videreutdanning.
Utfyllende kommentarer, institusjonsrapporten:	
[Ledelse og organisering:] <i>Ledelse og organisering av allmennlærerutdanningen ved høgskolen er lagt kraftig om og har neppe funnet sin optimale måte å fungere på ennå. Overgang til en mer matrisepreget modell er krevende. (...) Komiteen har et inntrykk av at den valgte modellen for organisasjon og ledelse fortsatt er utydelig for avdelingens tilsatte, og at beslutningsprosessene er lite gjennomsiktede. .. (s. 153).</i> [Profesjonsbevissthet:] <i>Allmennlærerutdanningen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag fremstår for komiteen som endringsorientert og fremtidsrettet, og ikke opptatt av å holde på dagens ordninger. Komiteen oppfatter også profesjonsaspektet og yrkesrettingen som gjennomgående i utdanningen. (156)</i> <i>Komiteen finner i alle ledd en klar bevissthet om at allmennlærerutdanningen skal være yrkesrettet, og komiteen finner det særlig prisverdig at tanken om utdanningen som katalysator for endring er tydelig uttrykt.</i> [Flerkulturalitet:] <i>Komiteen mener at det flerkulturelle aspektet i en utdanning som holder til i så stor by som Trondheim burde være mer fremtredende. (156)</i> [Eksternfinansiert virksomhet:] <i>En handlingsplan for eksternfinansiert virksomhet er med andre ord viktig å prioritere i videre arbeid. Til tross for manglende strategisk forankring av etter- og videreutdanning, har avdelingen stor aktivitet på området og organisatorisk beredskap for ytterligere satsing i forbindelse med Kunnskapsløftet. (156)</i>	

VEDLEGG 2: KOMPETANSE, FAGLIG INNSATS OG FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSARBEID

Anbefalinger og kommentarer, NOKUT-rapportene

Hovedrapporten, anbefalinger:	Institusjonsrapporten, anbefalinger:
<i>Institusjonene</i> bør utvikle kompetansehevingstiltak som øker faglæreres muligheter til å kvalifisere seg for førstestillinger.	Utdanningen bør legge planer for FoU - arbeidet som på lengre sikt inkluderer alle fag. Studentene bør trekkes mer med i FoU -arbeidet.
Utfyllende kommentarer, institusjonsrapporten:	
Lærerutdannernes kompetanse og kompetanseutvikling Høgskolens ansatte vurderes av komiteen samlet sett å ha høy formell kompetanse. Videre satsing framover på førstestillingskompetanse vises ved at en har en langsiktig plan for tilsetning og kompetanseutvikling, og mange stipendiater. Det satses også bevisst på FoU utenom kvalifiseringsprogrammene. Men det er stor variasjon mellom fagene, noe som reflekteres i satsningsområdene for mastergradsutdanning. (s. 158) Utdanningen bruker en større del av ressursene til FoU -arbeid enn landsgjennomsnittet. Den har en høy andel personale med førstestillingskompetanse, og det arbeides med kvalifiseringsprogram for de ansatte, også til førstelektornivå. Komiteen finner det forklarlig at ressursene til en viss grad styres mot fag med mastergradsprogram, men synes likevel den store variasjonen innenfor fagene når det gjelder forskningskompetanse ikke er heldig. (s. 166). Faglig innsats Ressursinnsatsen til undervisning og veiledning (de faglige tilsattes arbeidstimer) ligger noe under landsgjennomsnittet for de obligatoriske fagene, unntatt grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring hvor de ligger akkurat på landsgjennomsnittet¹². Høgskolens samlede ressursinnsats for de obligatoriske fagene var 0,86 mot landsgjennomsnittet 0,92. Også i valgfagene engelsk og natur- og miljøfag ligger Sør-Trøndelag under landsgjennomsnittet. (158) Forsknings- og utviklingsarbeid Komiteen har inntrykk av at det satses mye på FoU. Høgskolen er inne i noen forskningsrådsprogrammer i forhold til Kunnskapsløftet. Det er en klar plan for tildeling og en vridning mot større prosjekter. Høgskolen markerer seg tydelig som en profesjonshøgskole, også i innretningen av FoU. (159) Fagplanen forutsetter generelt studentenes deltakelse i FoU -arbeid, men i planene for enkeltfag er derimot FoU -aspektet nesten fraværende. Komiteen synes det er vanskelig å få noe inntrykk av studentenes involvering i FoU -aktiviteter. (159)	

VEDLEGG 3: UTDANNINGSPROGRAMMET**Anbefalinger og kommentarer, NOKUT-rapportene**

Hovedrapporten, anbefalinger:	Institusjonsrapporten, anbefalinger:
<i>Institusjonene</i> • bør utvikle fungerende samarbeidsstrukturer mellom fagavdelinger og mellom de fagansatte og øvingslærerne. • bør sørge for at praksis er et felles ansvar mellom utdanningen og praksisskolen og se til at alle forhold vedrørende praksis er klargjort for alle parter. • bør innføre praksisbok som sikrer at studentene får obligatorisk individuell praksis og individuell vurdering. • bør styrke den fagdidaktiske delen av fagene og klargjøre pedagogikkfagets funksjon og posisjon i utdanningen • bør ha en strategisk fordeling av FoU-ressursene og knytte minimum 50 prosent av forsknings- og utviklingsmidlene til emner som omhandler grunnskolens undervisning og skoleutvikling. Den øvrige forskningen bør også være relevant i forhold til institusjonens kompetanseplan og profilering. • bør involvere studentene i aktuell FoU-aktivitet ved institusjonen/studentene må kjenne til FoU-aktiviteten ved institusjonen. (profesjonene og utdanningen) <i>Institusjonene</i> • bør se til at rammeplanens kompetanseområder med de nevnte presiseringer danner kjernen i profesjonsinnretningen og at disse inkluderes og konkretiseres i institusjonenes utdanningsprogram på en tydeligere måte. • bør få frem forskningstilknytningen i utdanningen sterkere gjennom en tydelig ledelse og sørge for at forskningen knyttes nærmere opp til grunnskolens erfaringsområder	• Faglærernes forhold til praksis bør tydeliggjøres, og utdanningen bør vurdere å styrke veiledningen av rektorene ved praksisskolene, og utvikle enda tettere samarbeid med øvingslærerne • Utdanningen bør se til at fagdidaktikken blir en tydelig del av alle fag. Studentene bør trekkes mer med i FoU – arbeidet. • Ordningen med oppfølgingslærer bør videreføres og videreutvikles. • Ledelsen anbefales å klargjøre rutiner og retningslinjer ved skikkethetsvurdering, da det ser ut til å herske usikkerhet rundt denne.
Utfyllende kommentarer, institusjonsrapporten:	
Komiteen oppfatter at informantene omtaler fagdidaktikk med høy grad av bevissthet. Det ser imidlertid ut til å være noen problemer i forbindelse med 3. og 4. år i utdanningen når det kommer til helhet og sammenheng mellom fag, fagdidaktikk og pedagogikk, noe som kan forklare studentenes sprikende inntrykk. Selv om det påpekes variasjoner mellom fag, får komiteen inntrykk av at det er fokus på varierte og studentaktive undervisningsformer i utdanningen. Ledelsen ser også ut til å være bevisst på behovet for å styrke og tydeliggjøre kravnivået i utdanningen, som særlig ser ut til å være nødvendig for det første studieåret. Selv om utgangspunktet for læringskulturen er godt, finner komiteen at kravene til arbeidsinnsats er varierende og faglige tilbakemeldinger likeså. Ordningen med oppfølgingslærer er etter komiteens mening god når den fungerer slik den er ment. Komiteen finner høgskolens praksisplan forbilledlig. Det ser imidlertid ut til å være noen utfordringer knyttet til samarbeidet mellom høgskolen og praksisfeltet. Praksisplanen er meget god, og komiteen finner det positivt at utdanningen har flere tiltak som binder utdanningens fag og praksis sammen.	

VEDLEGG 4: EKSAMENSRESULTATER OG GJENNOMSTRØMNING

Anbefalinger og kommentarer, NOKUT-rapportene

Hovedrapporten, anbefalinger:	Institusjonsrapporten, anbefalinger:
<i>Institusjonene</i> • bør utvikle et kvalitetssikringssystem som kan fungere som et styrings- og kontrollverktøy for institusjonen og gi informasjon om viktige nøkkeltall og bruk av ressurser. • bør legge vekt på å kartlegge og analysere gjennomstrømmingen ved egen institusjon. • bør som et ledd i kvalitetssikringssystemet etablere eksterne kontakter slik at kvaliteten i utdanningen kan vurderes i forhold til andre institusjoner, blant annet med hensyn til karakterdata. • bør formidle forventninger og stille tydeligere krav til studentene i utdanningen.	[Ingen direkte relatert til temaet.]
Utfyllende kommentarer, institusjonsrapporten:	
[Kvalitetssystem:] Se avsnitt .... [Eksamensresultater:] <i>Høgskolen hadde et karaktersnitt og strykpersent klart over landsgjennomsnittet i 2005, og ga klart færre D og E, klart flere B enn landsgjennomsnittet. Høgskolen i Sør-Trøndelag ga 8,3 prosent stryk (mot landsgjennomsnittet på 10,6 prosent) og en snittkarakter på 3,76 (mot landsgjennomsnittet på 3,35). I både 2004 og 2005 gir altså høgskolen klart bedre karakterer enn landsgjennomsnittet, mens strykpersenten nesten ble doblet fra 2004 til 2005.</i> [Praksis:] <i>Den lave strykpersenten i praksis følger stort sett samme trend som den gjennomsnittlige profilen ved høgskolene. ... Øvingslærerne mener det kunne vært lavere terskel for å gjennomføre møter med enkeltstudenter, oppfølgingslærer og øvingslærer i forbindelse med forbedringspunkt i praksis. Det er også ønskelig med større engasjement fra oppfølgingslærer i vurderingen av studenten. Øvingslærere opplever ofte at de sitter med for stor del av ansvaret for godkjenning av studentene i praksis. Det er behov for å klargjøre hva som er høgskolen sitt ansvar og hvilke muligheter høgskolen har til i større grad å ta sin del av arbeidet med å "sile" studentene.</i> <i>Komiteen mener at samarbeidet om vurdering av studenter i praksis kan forbedres, blant annet ved at ansvarsfordelingen klargjøres, samt at vurderingskriteriene for dette kan bli mer eksplisitt</i> [Gjennomføringsgrad:] <i>... Høgskolen i Sør-Trøndelag sitt 1999-kull hadde høyere fullføring og lavere frafall i forhold til landsgjennomsnittet. Høgskolen...ligger noe over landsgjennomsnittet med hensyn til gjennomstrømming, kan denne likevel beskrives som relativt lav.... Frafallet er ikke spesielt høyt, men ... den fordrer innsatser fra høgskolens side. Man har ikke rapportert om noen systematiske undersøkelser og analyser for å finne ut hvilke studenter som forsvinner og hvorfor.</i>	

VEDLEGG 5: PROSJEKT "PRAKSIS 2007"

En foreløpig skisse for prosjektet *Praksis 2007*

Læringsfellesskap

Som et svar på utfordringene fra NOKUT, og som en naturlig fortsettelse av praksisarbeidet ved HiST ALT, starter vi et utviklingsprosjekt som omfatter alle faglærere, oppfølgingslærere, praksislærere og praksisskolerektorer knyttet til 1. studieår høsten 2007. Knyttet til hver av de tre studienehetene med totalt omlag 200 studenter vil det tilknyttet hver av studienehetene være tilknyttet 7-8 praksisskoler og praksisskolerektorer, ca 15 praksislærere, 6-7 oppfølgingslærere, samt teamet av faglærere som hører til. Disse utgjør et læringsfellesskap, en klynge av personer og skoler som sammen har et felles ansvar for studentenes utdanning. Gjennom studieåret skal det arrangeres flere møteplasser for klyngene (for eksempel todagersseminar og heldagsmøter).

Relasjonsbygging

Sentralt mål er å bygge relasjoner mellom de som deler ansvar for de samme studentene. Slik kan vi utvikle tettere samarbeid om årsplaner, innhold og progresjon i den enkelte praksisperiode, bruk av praksisfeltet som studiearena, FoU, faglig utveksling og avklaring av ansvarsforhold i praksisopplæringen. Vi vil også bruke dette som en arena for drøfting av hvordan vi skal få til større fokus på fagdidaktikken i utdanningen.

Samarbeid, helhet og sammenheng

Gjennom denne strukturen og de tema som settes på dagsorden ønsker vi å utvikle et likeverdig og gjensidig forhold mellom teori- og praksisfelt. Tanken er at et tett samarbeid mellom faglærere, oppfølgingslærere, praksislærere og praksisskolerektorer vil bidra til å skape helhet og sammenheng i studentenes utdanning. På sikt ønsker vi å få til å arbeide på denne måten rundt studenter på flere trinn.

Oppfølgingslærerrollen

Når oppfølgingslærerne er med i disse fellesskapene vil de lettere kunne finne sin plass og utvikle sin rolle i samspillet med praksislærerne og overfor studentene. I tillegg vil vi arrangere egne møteplasser for oppfølgingslærerne der fokus er utelukkende på deres rolle.

Rektorrollen

At rektorene ved de aktuelle praksisskolene trekkes med i arbeidet knyttet til en studienehet er viktig av flere grunner. De vil lettere vil se på seg selv om lærerutdannere og finne ut hvordan de vil tilrettelegge praksisarbeidet på egen skole. Men de vil også kunne bli tydeligere leverandører av forventninger knyttet til hvordan morgendagens lærerutdanning bør bli. Rektorene ved alle praksisskolene vil dessuten bli invitert til egne rektorsamlinger flere ganger i året med tema knyttet til deres rolle og ansvar. I tillegg vil praksisledelsen systematisk besøke den enkelte praksisskole og ha samtaler med rektor der.

*****